

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 83) findes i tidenden sp. 2962, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 711).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Niels Eriksen: Landbrugsministeren har stillet to ændringsforslag, som er tiltrådt af udvalget. Det ene går ud på, at der ud over rente svares 0,2 pct. af hovedstolen til dækning af administrationsudgifter. Det andet går ud på at ændre løbetiden på de to former for lån henholdsvis for arbejders regning og for ejers regning; i det første tilfælde er løbetiden nu 60 år, den skal ændres til 40 år, i det andet tilfælde er løbetiden 40 år, den skal ændres til 30 år.

Hele udvalget har tiltrådt ændringsforslagene, dog med en bemærkning om, at man forventer, at man også nedsætter løbetiden for lån i henhold til statshusmandsloven.

Jeg kan på hele udvalgets vegne anbefale ændringsforslagene og lovforslaget til vedtagelse.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg takker udvalget for arbejdet og indstillingen til de af mig stillede ændringsforslag. Jeg vil gerne på den givne foranledning bekræfte, at det er min hensigt at foreslå ændringer i

udlånsloven, således at løbetiden også for disse låns vedkommende bliver parallel med, hvad der nu er foreslået og tiltrådt af udvalget vedrørende dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-4, ændringsforslag nr. 1, § 5, således ændret, ændringsforslag nr. 2, § 6, således ændret, og §§ 7-11 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 101) findes i tidenden sp. 2934, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 707).

Der var stillet 15 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Chr. Thomsen: Jeg vil gerne først sige, at man har i udvalget diskuteret, om naturfredningsinteresser var tilstrækkeligt tilgodeset. Da forholdet er det, at man altid på et tidligere tidspunkt får alle planer forelagt, har udvalget ikke ment at burde stille ændringsforslag herom.

Jeg vil gerne henstille, at man stemmer for ændringsforslag nr. 7, 10 og 11; de er ikke særlig vidtgående. Ændringsforslag nr.

[Chr. Thomsen.]

7 begrænser ministerens adgang til at oprette grundforbedringsudvalg, nr. 10 er kun redaktionelt, og nr. 11 går ud på en ændring af rentens højde.

Jeg vil gerne anbefale, at man stemmer imod ændringsforslagene stillet af hr. Vivike. De forekommer mig at være temmelig ulogiske. Man piller i første omgang alt, hvad der har med afvanding at gøre, ud af lovforslaget, hvorefter man indstiller, at en repræsentant for Danmarks Sportsfiskerforbund skal tiltræde grundforbedringsudvalget. Det ændringsforslag, der omhandler § 14, mener jeg slet jeg slet ikke man under nogen form kan godtage. Det må være sådan, når man ændrer en lov, at det, der er påbegyndt i tiltro til den lov, der nu engang eksisterer, må man give en fornuftig og reel afvikling, og det kan man ikke, hvis man vedtager det ændringsforslag, der er stillet her. Jeg må derfor henstille, at man stemmer imod de af hr. Vivike stillede ændringsforslag.

Juul-Madsen: Den drøftelse, der har fundet sted i udvalget gennem de fire møder, der har været afholdt, har understreget, at den lovgivning, landbrugsministeren her foreslår, er en lovgivning, som på en udmærket måde imødekommer de krav, der stilles til den fremtidige form for grundforbedring, og vi har fået understreget, at der ikke fremover vil blive foretaget afvandingsarbejder, medmindre det drejer sig om umiddelbart dyrkbare områder.

Derfor finder jeg, at de ændringsforslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Vivike, ikke bunder i det saglige. Efter min opfattelse er de urimelige. Når landbrugsministeren her kommer med en forenklet lovgivning, som på alle områder imødekommer de synspunkter, som man har fra naturfredningsmyndighedernes side, så skulle det være en lovgivning, som havde en let gang gennem tinget.

Jeg er af den opfattelse, at de ændringsforslag, der er stillet af det ærede medlem hr. Vivike, hvis de blev gennemført, kunne besværliggøre selve den lovgivning om afvanding, som vi ønsker gennemført, og jeg skal derfor henstille, at man stemmer imod de af hr. Vivike stillede ændringsforslag, og

henstille, at man stemmer for de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag, der fortrinsvis er af redaktionel karakter.

Kristen Østergaard: Jeg vil gerne udtale min tilfredshed med, at lovforslaget om vandløbsregulering og grundforbedring efter udvalgsbehandlingen har et praktisk talt enigt udvalg som anbefalere.

Ændringsforslagene nr. 7, 10 og 11 stillet af landbrugsministeren vil jeg gerne anbefale. Disse småændringer berører imidlertid ikke lovforslagets afgørende hovedbestande, og det betyder, at flertallet bringer forslaget til anden behandling i praktisk talt uændret form.

Der er imidlertid en lille undtagelse fra reglen i denne enighed. Hr. Vivikes ændringsforslag ville ændre forslaget sigte totalt, hvis de blev gennemført. Jeg mener i øvrigt ikke, at man skal tage hr. Vivikes ændringsforslag alvorligt, og jeg gad egentlig vide, hvilke interesser hr. Vivike mener at tjene med disse ændringsforslag. Når hr. Vivike stiller forslag om, at ordet „vandløbsregulering“ udgår det ene sted og ordet „afvanding“ udgår et andet sted, så mener jeg egentlig, at det mest konsekvente for hr. Vivike ville have været at stille forslag om, at lov om grundforbedring og vandløbsregulering helt skulle bortfalde, for det ville nemlig være virkningen af disse ændringsforslag, og hvorfor så ikke sige det lige ud? Jeg skønner, at omkring 90 pct. af grundforbedringsarbejderne er dræning og afvanding, og bliver det taget ud af loven, så er der en del småting tilbage, der vedrører kultivering og kalkning og lidt grundgødskning. Disse småpillerier, der så ville være tilbage i loven, skulle der efter hr. Vivikes forslag være et 5 mands udvalg i hvert amt til at behandle, mens man hidtil har kunnet nøjes med 3 mand i 30 år, da der virkelig var sager at gennemføre. Jeg gad egentlig nok vide, hvad Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund ville sige til, hvis de i hvert amt skulle stille en repræsentant til et grundforbedringsudvalg, der skulle behandle disse småpillerier. Det ville da nærmest være at holde dem for nar, og det ville være det rene tidsspilde.

Hr. Vivikes ændringsforslag kan altså ikke tages alvorligt, og derfor må jeg natur-

[Kristen Østergaard.]

ligvis anbefale at stemme imod dem og i øvrigt anbefale forslaget til videre behandling.

Amtoff: Ved første behandling gav jeg udtryk for det radikale venstres velvilje over for lovforslaget om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering. Under udvalgsarbejdet har ministeren med tilslutning fra udvalget stillet tre ændringsforslag, som nærmest er af redaktionel art. Jeg kan her ved anden behandling anbefale lovforslaget med disse ændringer.

Derimod kan jeg som de tidligere ordførere ikke gå ind for de af hr. Vivike stillede ændringsforslag, som i realiteten er ensbetydende med, at vi ikke skal have nogen lov om finansiering af grundforbedring og vandløbsregulering.

Jeg er efter afgivelsen af betænkningen blevet gjort opmærksom på, at der er et problem med hensyn til fordelingen mellem de forskellige amter af de beløb, der bevilges på finansloven til finansiering af grundforbedringen. Efter hvad der er oplyst over for mig, fordeles den årlige bevilling mellem amterne efter en eller anden fordelingsnøgle. Hvis det så ved slutningen af finansåret viser sig, at der er amter, hvor bevillingen ikke kan bruges, bliver disse overskudsbeløb overført til de amter, hvor bevillingen ikke slår til. Denne praksis har den uheldige virkning, at der opstår en skæv arbejdsrytme med ophobning af grundforbedringsarbejder ved finansårets slutning. Jeg vil gerne anmode ministeren om, at han overvejer en ændret fremgangsmåde, eventuelt ved at ændre på fordelingsnøglen, eventuelt ved at pengene flyttes mellem amterne på et tidligere tidspunkt i finansåret.

Vivike: Jeg skal ikke gå ind på alle de af mig stillede ændringsforslag i deres enkeltheder. De går simpelt hen ud på, at man tager så godt som alt, hvad der hedder afvanding ud af lovforslaget, men ikke fuldkommen, som hr. Chr. Thomsen sagde. Fordi jeg ikke gør det fuldkommen, har jeg stillet et ændringsforslag på SF's vegne, det er ændringsforslag nr. 6 til § 2 vedrørende grundforbedring, idet jeg ønsker det udvalg, der er på 3 mand, udvidet til 5, nemlig suppleret med en repræsentant for fiskeriinter-

esser og en repræsentant for naturfredningsinteresser. Hvor man grundforbedrer, sker det mange gange, at man simpelt hen også foretager en vis form for afvanding, for så vidt som man dræner, og man kan godt tænke sig, at man dræner f. eks. en ådal, og hvis man gør det, så ændrer man floraen, og man ændrer dermed også faunaen. Når fiskeriinteresserede bør være med i udvalget, er det, fordi disse dræn udmærket kan udlede f. eks. okker i åen eller i vandløb, hvilket vil betyde fiskedrab. Endelig kunne man tænke sig, at en gang imellem skal drænen renses, og det foregår de fleste steder i vore dage ved hjælp af trykluft, og så ryger der en masse skidt direkte ud i et sådant vandløb med en stærk forurening til følge.

De andre ændringsforslag går ud på, at man simpelt hen, jeg havde nær sagt halverer loven, ja, det kan man rolig sige, og tager alt, hvad der hedder afvanding, ud. Det vil sige, at hvis det vedtages, så er det slut med vandløbsreguleringer; så kan man ikke længere, som man nu har gjort i mange år, omdanne vores bække og åer til snorlige kanaler. Jeg mener, at vi må gøre meget for at bevare den natur, vi har tilbage. Og vi må gøre meget for at holde på vort ferskvand, for om nogle år vil ferskvand være en mangelvare i Danmark. Jo mere man afvander, jo lettere sænker man grundvandsspejlet, og sænker man grundvandsspejlet 1 m, så stiger saltvandsspejlet i undergrunden 50 m, og dermed løber vi en risiko for, at vi får saltvand i ferskvandet, som det f. eks. er sket nogle steder, bl. a. i Brovst og Halvrimmen kommuner ved en afvanding omkring Ulvedybet.

Jeg skal egentlig ikke bebrejde de foregående talere, når det har været nævnt, at man ikke kan betragte disse ændringsforslag som saglige, for tænker man i de baner, vi nu i mange år har tænkt i i Danmark, så synes de ikke at være saglige. Danmark er oprindeligt et landbrugsland, og vi har haft brug for at indvinde mere landbrugsjord, men Danmark er jo i langt mindre grad nu et landbrugsland. Nu har vi mere end landbrugsjord nok, og jeg mener egentlig, det er i 11. time, hvis vi søger at bevare resten af Danmarks oprindelige natur.

Der ligger 13 sager hos landbrugsministeren, som der er givet grønt lys for, og ifølge lovforslaget skal disse 13 sager gennemføres

[Vivike.]

efter de gamle regler. Af disse 13 sager drejer de 10 sig om åreguleringer, altså udretninger af vandløb, og vi mener i socialistisk folkeparti, at selv disse 13 sager ikke bør gennemføres. Vi er udmærket klar over, at så bliver der tale om nogle erstatninger til de folk, der har været interesseret i det og måske har investeret noget i projektering o. lign., men vi mener, det er bedre, vi betaler de erstatninger, bl. a. for at redde disse 10 vandløb. Det kan vel aldrig blive dyrere — det har jeg nu ikke regnet på — end hvis vi gennemfører projekterne. Jeg skal indrømme, at ændringsforslagene lyder drastiske, men vi mener, at vi må slå bremserne hårdt i for at standse den ødelæggelse, der foregår af vores natur, og for at bevare vore ferskvandsressourcer.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg takker udvalget for arbejdet og flertallet for indstillingen til de af mig stillede ændringsforslag. Jeg må, ligesom flere af ordførerne giver udtryk for det, advare imod at godkende de af hr. Vivike stillede ændringsforslag.

Hr. Amtoft rejste spørgsmålet om anvendelsen af grundforbedringsmidlerne og pegede på, om man ikke skulle nå frem til en anden fordelingsnøgle end den hidtidige, hvor man på grundlag af et tidligere materiale fordeler midlerne til amterne, idet han gjorde den bemærkning, at man hurtigere skulle kunne flytte disse midler rundt, hvis det viser sig, at man enkelte steder ikke bruger de tildelte beløb. Jeg vil gerne tage hele dette spørgsmål op, men vil lige pege på, at vi kunne forenkle spørgsmålet meget, hvis man skabte en mere central styring af disse ting, forstået på den måde, at vi fik sagerne ind i landbrugsministeriet og derfra gav dem den prioritet og opstilling, som de derved kunne få. Vi lægger meget vægt på, at man ude i amterne har mulighed for at deltage i fordelingen og løsningen af disse problemer, og derfor vil vi gerne bibeholde det nuværende grundlag, men det udelukker ikke, at vi nøje vil overveje de tanker, som hr. Amtoft her har rejst. Jeg ville finde det rimeligt, hvis vi kunne få mulighed for på et tidligere tidspunkt at foretage den omrokering, som jo ofte er nødvendig. Det vil jeg håbe, må blive opfattet som et positivt tilsagn fra min side.

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til hr. Vivikes betragtninger. Jeg vil blot pege på, at de af hr. Vivike stillede ændringsforslag er så vidtgående, at de fuldstændig ændrer hele grundlaget. Jeg synes nok, der mangler noget i argumentationen, når man på den ene side vil hindre egentlige vandløbsreguleringer og man samtidig ved hjælp af en lang række andre foranstaltninger vil drage omsorg for at få en løsning af forureningsproblemerne. De to ting harmonerer ikke rigtig. Derfor må jeg advare imod at gå ind for den tanke, at man ved at følge hr. Vivikes ændringsforslag kan løse problemerne.

Over for betragtningen om, at vi har landbrugsjord nok, vil jeg sige: ja men denne landbrugsjord skal holdes ved lige; der er store arealer her i landet, som er helt afhængige af dræning og afvanding, for at de overhovedet kan dyrkes, og den voksende tekniske udvikling i landbruget indebærer anvendelsen af større og tungere maskiner, hvorfor man er nødt til at have afvandingsforholdene i orden. Det er netop det, forslaget tilsigter, idet det kun omfatter de arealer, der er udnyttet landbrugsmæssigt, og samtidig løser de mange problemer, den moderne tid fører med sig.

Jeg vil gerne slutte med at udtale ønsket om, at den lov, vi nu skal vedtage, må få en sådan administration og udformning, at den får karakter af et virkelig tidssvarende middel til løsningen af alle de problemer, der er forbundet med både at drive landbrug og at bevare naturen, bekæmpe forureningen og samtidig skabe de fristeder, som vi alle ønsker og stræber efter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2

forkastedes med 103 stemmer mod 6.

Ændringsforslagene nr. 1, nr. 3-6, nr. 8 og 9 og nr. 12-15 betragtedes som

forkastet med samme stemmetal som ændringsforslag nr. 2.

§ 1, ændringsforslag nr. 7, § 2, således ændret, §§ 3-5, ændringsforslagene nr. 10 og 11, § 6, således ændret, og §§ 7-16 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om lån til håndværk og mindre industri.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 69) findes i tidenden sp. 2601, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 657).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Erik Hansen (Vejle amt): Som det fremgår af betænkningen, der er afgivet af udvalget, er der ikke stillet ændringsforslag. Men udvalget har beskæftiget sig meget med spørgsmålet om håndværkets faglige repræsentations betydning ved hidtidige låneansøgninger under gældende lov, og om man ville komme til at savne dette indslag; når denne lov er vedtaget. Ved samrådet med handelsministeren har udvalget imidlertid fået tilsagn om, at Håndværksrådet vil blive repræsenteret i det i § 3 nævnte udvalg, der skal bistå ved administrationen af loven, og udvalget erklærer sig tilfreds hermed og mener, at lovforslaget, når det er vedtaget, ud over at forøge lånemulighederne vil betyde en hurtigere sagsbehandling til gavn for ansøgerne.

De udvidede lånemuligheder skulle gerne være medvirkende til, at flere vil få gavn af disse lån. Loven hedder jo lov om lån til håndværk og mindre industri, og udvalget har under sit arbejde haft sympati for

ordet „mindre“. Udvalget mener, at de mindre virksomheder har en ikke ringe betydning i vort samfund, og forventer også, at disse vil blive tilgodeset ved dette lovforslag, som rigtigt udnyttet vil vise sig at være en glimrende lov; som jeg på hele udvalgets vegne kan anbefale at stemme for her ved anden behandling.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg takker for udvalgsbehandlingen og for den velvillige tilslutning. I anledning af et par af de spørgsmål, hr. Erik Hansen (Vejle amt) fremførte, skal jeg bekræfte, at det er tanken, at der i det rådgivende udvalg kommer 3 håndværkerrepræsentanter, hvoraf Håndværksrådet direkte får én.

Med hensyn til forholdet til de mindre virksomheder kan jeg også bekræfte hr. Erik Hansen (Vejle amt)s opfattelse. Jeg skal henvise til, at jeg i min fremsættelse gav udtryk for, at man i samfundets interesse bør hjælpe med til, at en mindre virksomhed, der viser særlig fremdrift og initiativ, kan få sine anlægsinvesteringer finansieret i tilfælde af, at den almindelige kapitalformidling ikke helt måtte slå til. Jeg skal yderligere tilføje — ligeledes med henvisning til min fremsættelse — at ved at forhøje bevillingen bliver det muligt dels at tilgodese flere andragender, dels i visse tilfælde, hvor det ikke har været muligt inden for den hidtidige beløbsramme, at medvirke til løsning af noget større projekter, end man hidtil har kunnet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-5 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Hanne Budtz): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.